

Brandner, Aleš

Životní jubileum profesora Stanislava Žaži

Opera Slavica. 1994, vol. 4, iss. 2, pp. 47-48

ISSN 1211-7676 (print); ISSN 2336-4459 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/116809>

Access Date: 19. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

* KRONIKA *

Životní jubileum profesora Stanislava Žaži

Dne 14. dubna 1994 oslavil své pětadesáté narozeniny profesor katedry ruského jazyka Filozofické fakulty Masarykovy univerzity PhDr. Stanislav Žaža, CSc. Jubilant se narodil v Brně. Po maturitě na reálném gymnáziu v roce 1948 se zapsal na Filozofickou fakultu MU, na níž v roce 1953 ukončil studium oborů ruština-latina-řečtina. Ještě za studia se stal asistentem na katedře rusistiky a v jejím svazku zůstal dosud. V roce 1966 po znovuzavedení "malých" doktorátů již jako odborný asistent získal doktorát filozofie a v témž roce i hodnost kandidáta filologických věd (dis. *Problematika interpunkce v souvislosti se syntaktickou a významovou stavbou věty a souvětí v ruštině*), v roce 1979 se habilitoval pro obor ruský jazyk (spis *Sémantická a syntaktická stránka konstrukcí se slovesem быть// býti*), v roce 1989 byl jmenován profesorem. V letech 1973-81 byl vedoucím katedry ruského jazyka. Několik roků zastával funkci výkonného redaktora jazykovědné řady Sborníku prací filozofické fakulty brněnské univerzity (nyní je členem redakční rady). Po řadu let byl členem redakční rady čas. Československá rusistika. Od založení České asociace ruštinářů je jejím členem. Dlouhou dobu pracoval ve výboru brněnské odbočky Jazykovědného sdružení ČSAV (nyní Jazykovědného sdružení České republiky), v současné době (od roku 1992) je jejím předsedou. Byl jedním ze spoluorganizátorů mezinárodních syntaktických symposií, konaných na brněnské Filozofické fakultě. V letech 1968-1993 se aktivně účastnil všech šesti mezinárodních slavistických kongresů. V roce 1991, po změně v systému vědecké přípravy, byl jmenován předsedou oborové rady pro postgraduální doktorandské studium na oboru ruský jazyk.

Ve své odborné činnosti se náš jubilant zaměřil především na oblast ruské skladby v porovnávacím pohledu rusko-českém. Spolu s R. Mrázkem a J. Bauerem je spoluautorem první poválečné skladby ruštiny (*Příruční mluvnice ruštiny pro Čechy II. Skladba*. Praha 1960, 1979³). Tematicky s tím úzce souvisí i jeho výzkum v oblasti větné modality (především jistotní). Této problematice je věnována celá řada statí v odborných časopisech a sbornících.

Charakteristickým rysem Žažovy činnosti je snaha o sepětí vědecké činnosti s praxí. Zpracoval zevrubně celou oblast ruské interpunkce v porovnání s češtinou (*Ruská interpunkce ve srovnání s českou*, Praha 1958). Dále se autor- sky podílel na vysokoškolské učebnici *Орфография, пунктуация и книжно- письменная речь русского языка* (Praha 1979) a na její stručnější verzi *Пříručka ruského pravopisu* (Praha 1983), dále na sepsání vysokoškolské učebnice *Русский синтаксис в сопоставлении с чешским* (Praha 1982) a na vysokoškolské učebnici ruské morfologie, která zatím čeká na své vytištění. Z potřeb pedagogické praxe vznikly dále studijní příručky o paradigmatické a akcentuaci ruského slovesa (*Paradigmatika a akcentuace ruského slovesa I. Třídění sloves*, Praha 1968, 1988³; *Paradigmatika a akcentuace ruského slovesa II. Přívok slovesných tvarů*, Brno 1991) a *Základy ruštiny pro filology v porovnání s češtinou* (Brno 1992).

Jubilant byl také činný překladatelsky a publicisticky v periodickém tisku drobnými články.

Při této příležitosti nutno též zdůraznit jubilantův pracovní elán, jeho lingvistickou erudici, široký rozhled po svém oboru a v neposlední řadě zaujetí pro pedagogickou činnost. Do dalších let mu přejeme pevné zdraví, osobní a tvůrčí pohodu a nové úspěchy v další činnosti.

Aleš Brandner

Sedmdesátiny Jiřího Jiráčka

Dne 2. 12. 1994 se dožívá sedmdesátých narozenin profesor ruského jazyka PhDr. Jiří Jiráček, DrSc. Jubilant se narodil v Praze a svá studijní léta prožil dříve v jižních Čechách (maturoval na třeboňském gymnáziu v roce 1943), dříve ve svém rodišti (na Karlově univerzitě vystudoval po osvobození obor ruština-angličtina). Po několikaletém působení na střední škole přichází v roce 1956 na brněnskou univerzitu, a to nejprve na jazykové oddělení lékařské fakulty a odtud v roce 1963 na fakultu filozofickou. Na katedře ruského jazyka, která se tak stává jeho trvalým působištěm, získává doktorát věd a profesuru a posléze, v roce 1981, je jmenován vedoucím katedry. Zde působí až do svého odchodu do důchodu v roce 1991.

Na formování Jiráčkovy lingvistické orientace měla vliv jeho počáteční činnost na lékařské fakultě. Soustředil se především na průzkum otázek terminologických v porovnávacím aspektu rusko-českém s přihlédnutím k mezinárodnímu charakteru terminologie. Zaujaly jej zejména způsoby tvoření termínů